

No és ver que "sa gent" no en vol

—Jo crec que s'hauria de fer, però sa gent no ho vol...

Aquest era, fins ara, juntament amb el dels emigrant i el de la falta de costum, els arguments principals emprats (inclús per molts de capellans) per justificar l'ús del castellà a quasi totes les misses de Maó, en clara contradicció amb les recomanacions del Concili Vaticà segon.

Jo, fins fa pocs dies, ho vaig creure. Creia, i crec, que si la gent no vol que s'emprí el menorquí, pastoralment, és contraproductiu l'ús de la llengua vernacle.

Però passa que no és ver que "sa gent", o sigui la immensa majoria si no es diu lo contrari, no vulgui el menorquí a la litúrgia.

Segons l'enquesta feta, fa dos estius, a totes les esglésies de Maó, tenim que un 37'8 per cent dels maonesos qui van a missa no tenen cap inconvenient en que s'emprí la llengua del poble. Un 12'1 per cent inclús prefereix més el menorquí que el castellà.

CONCLUSIO

Aquestes dades em fan treure la següent conclusió: si el Concili recomana l'ús de la llengua vernacle, i més d'un terç dels qui van a missa no hi tenen cap inconvenient greu de consciència, és necessari que, al manco un terç de les misses (dels dies de festa, vespres i dies feiners) es diguin en menorquí.

LLENGUA "MATERNA" O "PATERNA"

L'enquesta mos proporciona una altra dada important: prefereixen més l'ús de la llengua *materna* que el castellà el homes que les dones:

Misses d'abans de les 10'30: 21 per cent d'homos i 8'7 de dones.

Misses de migdia 17'0 per cent d'homos i 9'5 de dones.

Misses vespertines 16'7 per cent d'homos i 10'8 de dones.

Açò du a una revisió del concepte de llengua *materna* que haurem de substituir pel de llengua *paterna*. I també demostra que, en el fons, és una qüestió de valentia, donada la situació política del nostre Estat, per trencar amb un costum introduït per, sobre, tot, raons polítiques.

DE MOMENT, UN TERÇ

Creo que amb un terç n'hi hauria, de moment, prou. Però no hi ha dubte que, quan la gent estigués acostumada, les dades canviarien. Cap a on? No hi ha dubte: disminuiria el tant per cent de partidaris del castellà. Per què? Perquè als pobles de Menorca on estan acostumats a emprar la seva llengua el tant per cent dels qui prefereixen el castellà és el més baix de Menorca. Així, idè, tot és qüestió d'acostumar-s'hi. Per tant, d'aquí uns anys, serà necessari fer una altra enquesta. Inclús avui no sortirien els mateixos percentatges que fa dos anys.

RECOMANACIO DE L'ISPA

Per altra banda tenim la recomanació de l'Institut de Sociologia i Pastoral Aplicades (ISPA), que és qui ha fet l'enquesta citada: "*l'idioma no té més una funció clau per desxifrar un missatge, sinó que, com a forma d'expressió, pròpia d'un grup cultural, serveix per crear un sentit de comunitat. Per això farà millor una funció integradora l'ús de l'idioma propi del país que cap altra llengua, per comprensible que sigui*".

EL RESPECTE ALS FORASTERS

El senyor Cots va dir, al diari MENORCA, el dia 6 de setembre (ah! i no crec que ho digués en castellà, per açò ho tradueixo): "*La llengua vernacle és més íntima, perquè és sa forma natural d'expressió; és sa que hem mamat amb sa llet de ses nostres mares, però noltros esteim tan habituats a que els actes públics es facin en castellà, que se mos fa un poc costa amunt emprar sa nostra llengua pròpia. Ademés no podem olvidar els nombrosos castellans que amb noltros conviuem.*"

Cada diumenge es diu sa missa en menorquí a l'església de Santa Eulàlia i a s'ermita de la Mare de Déu de Gràcia. Açò no vol dir que, en el futur, no es puguin dir cualcunes més, conservant sempre en castellà ses necessàries per els qui desconeixen sa nostra llengua".

Açò em dona peu per veure quanta gent de parla castellana hi ha a Menorca. Segons el cens de 1960, un 92'50 per cent de la població havia nascut a terres de parla catalana (i un 88'83 per cent concretament a Menorca). Un costum cert tant per cent dels nascuts a Menorca parlan habitualment en castellà, però crec que queda compensat pel nombre de forasters que han après el menorquí. També hi ha que tenir en compte que tots els nats a Menorca de parla castellana i molts de forasters entenen, als pocs anys, la nostra llengua. Per tant el nombre de gent que, segons el senyor Cots, "desconeixen sa nostra llengua" no pot passar del 10 per cent i, descomptant els qui l'entenen, no crec que arribi al tres per cent!

ARA HI HA NOMES UN VUIT PER CENT

A Maó hi han cada diumenge 24 misses, de les quals només dues (i a dues esglésies de poca cabuda i allunyades del centre de la ciutat) son en menorquí. O sigui, un poc més del 8 per cent. Estic convençut que hi ha gent preparada per començar, demà mateix, a dir un terç de les misses en menorquí, (sobre tot al Carme i també a Santa Maria). Què hi falta? Em dol dirho, però crec que la majoria de rectors de Maó no donen el permís.

DIALEG, SI, MUTISME, NO

En Juli Moll i Gómez de la Tia, va escriure el 18 de juliol de l'any passat un article, dirigit "A la comunitat cristiana de Maó", sobre el mateix tema que no va merèixer l'honor de ser acceptat pels responsables ni tan sols de ser rebutjat. Esper que, si els sacerdots de Maó no esperen fer, tot d'una, cas de l'enquesta feta, expliquin públicament les seves raons. En cas contrari millor hauria sigut suprimir aquesta pregunta de la famosa "cartulina". No sigui cosa que passi lo mateix que amb l'escut...

Mateu **SEGUI PUNTAS**